

DIALIZNI GLASNIK

ŠTEVILKA 21

LJUBLJANA 1990

Z A P I S N I K

11. rednega letnega občnega zbora DLB Ljubljana, ki je bil v Ljubljani dne 10. junija 1990 ob 10. uri.

D n e v n i r e d :

1. Otvoritev in izvolitev organov občnega zbora
2. Poročilo o delu v preteklem letu
3. Razprava in sklepi za delo v prihodnje
4. Imenovanje članov nadzornega odbora
5. Razno

Prisotni člani: občnega zbora se je udeležilo okoli 40 članov iz vseh centrov v Sloveniji.

Ad 1)

Predsednik DLB Ljubljana je vse prisotne pozdravil, posebej

zdravnike, vodje dializnih enot Slovenije ter predstojnika univ. nefrološke klinike Ljubljana prof. dr. Jožeta Drinovca. Za delovnega predsednika je predlagal tov. Podlipnika, za zapisnikarja tov. Cotmanovo in za overovatelja zapisnika tov. Škrabarja.

Ad 2)

Tovariš Podlipnik je pozdravil navzoče in prešel k drugi točki dnevnega reda, t.j. k poročilu o delu DLB v preteklem letu. Predsednik DLB Ljubljana je v skrajšani obliki predstavil delo društva v preteklem letu in smernice za naprej (priloga zapisnika) ter odprl razpravo.

Ad 3)

Zadnji občni zbor je bil v Dolenjskih Toplicah.

Prva naloga, ki jo je takrat predlagal tov. Škrabar, je bila, da uredimo status invalidnosti. Obiskali so nekatere institucije: Republiško konferenco SZDL in Rdeči križ Slovenije. Dobili so odgovor predsednika odbora SZDL, da zaenkrat še ne moremo računati na status invalida.

Tov. Logar je povedal, da smo od loterijskega zavoda dobili manjši znesek, nekaj denarja pa tudi od Zdr. skupn. Slovenije.

Podal je predlog, da bi bilo dobro, če bi se v prihodnje povezali z RTV Ljubljana (primerni bi bili spoti o zdravem načinu življenja in o darovanju organov), povezati se moramo tudi z gosp. organizacijami in najti pokrovitelja za naše akcije.

Zelo pomembna pridobitev je bila lani prireditve v Zlatem polju pri Lukovici. Iz zaključnega računa je razvidno, da smo pridobili nekaj sredstev in jih tudi dobro naložili.

V razpravi se je oglasil tov. Hribar, ki je med drugim imel tudi nekaj negativnih pripomb. Povedal je, da je bilo premalo ljudi vključenih v organizacijsko delo prireditve ter da je bil v glavnem za vse sam. Hkrati je izrazil nezadovoljstvo, ker ni

sodeloval na nekaterih srečanjih, ki so se odvijala v kasnejšem obdobju (izvršilni odbor DLB in otvoritev dializnega centra).

Prof. dr. Drinovec je tov. Hribarju odgovoril, da res zasluži vse priznanje, da je bila prireditev res velika, da pa bi bilo potrebno več izkušenj z organizacijo ter več profesionalnosti, žal pa zaradi pomanjkanja časa nismo uspeli pritegniti več ljudi. Asist. dr. Malovrh je poročal, da je bila otvoritev dializnega oddelka 23. marca, vendar je bila to politična otvoritev. Z delom smo pričeli 1. junija. V novem centru se srečujemo s številnimi problemi. Zato smo se dogovorili, da bo ogled novega centra za dializo, ko se bodo stvari normalizirale in ustalile.

Tov. Škrabar je prisotne seznanil s postopkom za pridobitev statusa invalidnosti. Položaj je sedaj še nejasen zaradi nove vlade. Šele potem, ko bo začel delovati novi sistem, bomo lahko uveljavili pravico do invalidnosti. Akcija mora teči naprej, ker so taka sredstva v veliko korist ledvičnim bolnikom.

Tov. Logar se strinja s povedanim. To pomeni, da je potrebno organizirati več ljudi s precejšnjo strokovnostjo.

Prof. dr. Drinovec: naši dokumenti niso več aktualni, izvršilni odbor jih mora čim prej ažurirati.

Pričakujemo, da bo izšel nov zakon o društvih, končan bo v letošnjem letu. Takoj ko bo zakon sprejet, se mora naše društvo prilagoditi zakonu in zvezi. Društvo je samostojno. Prof. dr. Drinovec podpira bolnika Škrabarja, da si izborimo to, kar nam pripada. Za to bo potrebnih več ljudi, ki bi se za te probleme zanimali in jih skušali rešiti.

Tov. Salobir (Celje) bi rad zvedel nekaj stvari o normativih v centrih za dializo v Sloveniji.

Prof. dr. Drinovec pove, da je združenje zdravstvenih organizacij izdalo normative za dializne centre in normative za osebje v 3. zborniku za dializo in sestre, ki je zelo koristen za bolnike.

Tov. Logar se vključi v razpravo in pove, da kakorkoli bomo poskušali delovati, je naše stališče nadstrankarsko. Naše društvo se ne sme politizirati, imamo stroko, ki nas štiti.

Tov. Samec iz Mestnega komiteja za zdravstvo in socialno varstvo se strinja s prof. Drinovcem, da se ne smemo vključiti v nobeno stranko. Pove, da bo zakon o društvih sprejet v najkrajšem času, da je prepozno, da bi vplivali nanj. Trenutno je na ljubljanskem območju 38 društev.

Ad 4)

Ob vsakoletni bilanci oddamo poročilo SDK. Imenujemo tri člane nadzornega odbora: tov. Semenič, tov. Čevka, tov. Hribar.

Ad 5)

Tov. Davtovič postavi vprašanje glede dialize v drugih centrih. Sestra M. Čalič pove, da osebje dializnega centra organizira dializo v drugih centrih. Počitniško dializo ponavadi organizirajo sestre M. Čalič, S. Vrhovec in L. Gaber. Prevoz pa si pacienti organizirajo sami.

Tov. Logar je prisotne seznanil s tem, da je izšel priročnik Dializno zdravljenje za dializne sestre in tehnike, ki ga lahko nabavite v tajništvu nefrološke klinike.

Skupščina je bila zaključena ob 12.30.

Zapisala

Irena Cotman

POROČILO O DELU V PRETEKLEM LETU

Ivan Logar

Redni letni občni zbor bi moral biti pregled opravljenega dela in hkrati tudi vzpodbuda za delo v prihodnje. Preteklo je leto dni od našega zadnjega srečanja v Dolenjskih Toplicah, kjer smo sprejeli usmeritve in naloge našega društva. Od takrat do danes smo imeli štiri redne seje izvršnega odbora in eno izredno. Osnovna tema, s katero smo se ukvarjali, je bila posvečena vprašanju, kako priti do statusa invalidnosti in v tej zvezi do možnosti rednega financiranja naše dejavnosti. V Dolenjskih Toplicah je Janez Škrabar predstavil scenarij za pridobitev statusa invalidnosti, ki je pogoj za vstop na seznam Zveze invalidov Slovenije, ki jih redno financira Loterija Slovenije. Po pripravah v izvršnem odboru sva z glavno sestro obiskala SPIZ in koordinacijski odbor pri RK SZDL za vprašanja društev in zvez. Oba obiska sta bila opravljena v preteklem letu. Predsednik KO Jože Zupanc naju je seznanil s situacijo in povedal, da zdaj ni izgledov, da bi ustanovili še eno skupino invalidov. Na ta status čaka še več vrst bolnikov. Predlagal je možnost, da naj se ledvični bolniki vključimo v občinska društva invalidov in tam oblikujemo svoje sekcije. Hkrati je tudi predlagal, da naj zaprosimo za enkratno pomoč Loterijo Slovenije, kjer nas bo podprl. To smo tudi storili. Nekaj sredstev nam je odobrila na podlagi vloge Zdravstvena skupnost Slovenije. Ostaja odprto vprašanje, kako nadalje reševati status invalidnosti, ob upoštevanju sprememb, ki so nastale po novem letu na političnem področju v naši republiki. O tem mora zavzeti stališče razprava. Druga naloga, ki je bila izpostavljena na zadnji skupščini, je nadaljevanje dela pri osveščanju javnosti za darovanje organov za

presajanje v zdravstvene namene. V preteklem mesecu smo imeli sestanek skupaj s predstavnikom RK Slovenije. V razpravi so prisotni analizirali doseganje načine seznanjanja javnosti: pismo, izkaznica, v pripravi je zloženka, ki jo je izdelal prof. dr. Jože Drinovec, in jo bomo v najkrajšem času dobili iz tiskarne, in lokacije, kjer morajo v prihodnje teči predstavitve te akcije. Nov predlog je, da naj bi v Studiu MM naročili spot za potencialne darovalce, ki ga mora prikazovati TV. Seveda je ta način oglaševanja povezan z velikimi denarnimi sredstvi. Nekateri predlagajo, da bi se morali na TV tako pogosto kot reklame različnih proizvodov prikazovati spoti za zdrav način življenja in spoti vabil in prepričevanja za darovanje organov. Vprašanje je, kje dobiti sredstva za financiranje.

Pri reševanju obeh naštetih nalog se pojavlja še en nov vidik pokroviteljstva. Doslej nas je pri izpeljavi posameznih bolj zahtevnih nalog podpirala Socialistična zveza delovnega ljudstva. Po volitvah letos spomladi je bivša SZDL znatno zmanjšala osebje v strokovnih službah in ostaja odprto, kdo bo v prihodnje poleg stroke podpiral društvo.

Tretje, kar je treba navesti z vidika finančne krepitve društva, je organizacija družabne prireditve na Zlatem polju pri Lukovici v preteklem letu. Prireditvev je bila pomembna v pogledu finančnega učinka kot tudi seznanjanja javnosti z našo problematiko v slovenskem prostoru. Dalje, zelo pomembna je pridobitev trajnejšega vira financiranja materialnih stroškov za delovanje društva. Tu gre zasluga naši glavni sestri, ki je našla rešitev, da so naše društvo uvrstili na seznam društev, ki jih enotno financira Republiška uprava za zdravstvo in socialno varstvo, Enota Ljubljana. S tem bomo v prihodnje imeli zagotovljena sredstva za materialne izdatke pri poslovanju društva, nekaj jih bomo po predvidevanjih lahko namenili za

izobraževalne namene. Iz zaključnega računa poslovanja društva je razvidno, da smo kljub težavnim razmeram zbrali nekaj denarnih sredstev in jih smotrno uporabili. Kako bo s tem v prihodnje, naj pove razprava.

Poleg nedokončanih nalog iz preteklosti nas zdaj neposredno čakajo priprave na praznovanje 20. obletnice kronične hemodialize v Ljubljani. To bo prilika za pregled doseženega in prikaz odprtih vprašanj iz društvene dejavnosti širši javnosti. Prosim vse člane za sodelovanje pri tej prireditvi.

DRUŽABNO SREČANJE V ŠENTRUPERTU

Slavko Smerdel

Novomeški dializiranci smo se skupaj z zdravstvenim osebjem in svojci zbrali v nedeljo, 17. 6. 1990 v bližnjem Šentrupertu na Dolenjskem, kjer smo vsi skupaj, vseh nas je bilo 80, preživeli nepozaben dan. Tja nas je povabil župnik Janez Vidic, ki je bil do nedavnega pacient novomeške hemodialize, po uspešni presaditvi ledvice pa se je ločil od nas. Najprej so nam učenci iz Šentruperta zaigrali dve enodejanki. Prijetno je bilo gledati, še posebej pa poslušati ubrano petje teh otrok ob glasbeni spremljavi gospoda kaplana. Po odru so se sproščeno sprehajali, kot da jim je to vsakdanja stvar. Razumljivo je, da so poželi

burna priznanja navzočih in da nam bodo ti prizori in ubrano petje ostali še dolgo v prijetnem spominu.

Po izredno bogatem kosilu in dobri dolenjski kapljici smo se napotili v cerkev, kjer nam je gospod Vidic z nekaj besedami opisal zgodovino cerkve, ki spada med najstarejše gotske spomenike na Slovenskem. Z napornim delom in resnično dobro voljo jim je uspelo, da so vse pomembnejše predmete v cerkvi kakor tudi sam objekt restavrirali, za kar so bili deležni tudi številnih mednarodnih priznanj.

Po ogledu cerkve in kraja, smo se napotili zopet na svoja mesta. "MIZICA POGRNI SE", tako bi dejali ob pogledu na naše omizje. Ob številnih dobrotah, harmoniki, skupnem petju in še posebej ob nepozabnem petju vaščank, ki so nam stregle, so nam ob res enkratnem razpoloženju minevale ure našega srečanja.

Običajno je tako, da tisti, ki zapusti hemodializo, kmalu pozabi na sklepe, ki jih je delal pred odpustom. Tokrat pa se to ni zgodilo. Gospod župnik Vidic je držal obljubo, ki jo je izrekel že na zadnjem družabnem srečanju v Trebnjem.

Vsi, ki smo se zbrali v Šentrupertu, v tem "pušeljcu" Dolenjske, smo se razpršili na svoje domove, polni notranjue moči in bogatejši za prijetna spoznanja. Sklenili smo tudi, da se bomo polnoštevilno udeležili prihodnjega družabnega srečanja, ki bo v Krškem.

HP KOLINSKA
Kolinska LJUBLJANA

SREČANJE DIALIZNIH BOLNIKOV SLOVENIJE OB 10-LETNICI
DIALIZNEGA DRUŠTVA LJUBLJANA V ZLATEM POLJU

Stane Hribar

Sem Stanislav Hribar, rojen 1938, stanujoč Trnovče 11 pri Zlatem polju nad Lukovico. Sem otrok ukradenih staršev, bil med vojno izseljen v Šlezijo. Po vrnitvi iz taborišča sem rasel pri teti, kasneje bil v internatu in se izučil za vodovodnega instalaterja. Moja mladost je bila težka, lahko bi rekel trnova. Zaradi krutosti vojne, povojnih težav, prevelike želje po lastnem domu in napredku sem leta 1968 zbolel na ledvicah. Bil sem pacient doktorja Jezerška, pozneje pa profesorja Drinovca. Prof. Drinovec me je psihično tako dobro pripravil, da 2.7.1984, ko sem začel z dializnim zdravljenjem, nisem imel nobenih težav - nobene krize. V petih letih dializnega zdravljenja na UKC v Ljubljani sem spoznal dosti enakih bolnikov. Spoznal sem njihove želje in težave. Ker je naše zdravljenje tako, da nikdar vsi skupaj ne pridemo na dializo, se spoznamo za uro, dve, pozabimo na vsakodnevne težave, mi je prišlo na misel, da organiziram piknik za bolnike in osebje centra. Tako sem spomladi 1989 na občnem zboru dializnega društva v Dolenjskih Toplicah dal pobudo in predlog za piknik. Občni zbor je predlog sprejel.

Ker so se začeli dopusti, smo termin prestavili na jesen. Priprave na to pa so se začele takoj. Srečal sem vodjo ansambla Nika Zajca in mu povedal, kaj pripravljam. Rekel mi je, naj naredim več reči, da je on pripravljen za te bolnike s celim ansamblom cel dan zastoj špilati. V pogovoru s sorodnikom Habjaničem mi je tudi on zagotovil brezplačno igranje. Enako tudi bratje Omahna pa pevski zbor Janko Kersnik iz Lukovice pa Stobljanski oktet iz Domžal itd. Ker so se priprave že resno

začele, denarja pa nisem imel, sem začel iskati pokrovitelja. In tako smo se s predsednikom SOB Domžale zmenili, da bi bila pokrovitelj SZDL Domžale.

ZAKAJ PRIREDITEV NA ZLATEM POLJU?

Leta 1962 sem se priženil v KS Zlato polje. Tu sem spoznal ljudi, dobil prijatelje in začutil pripadnost temu kraju. Ker Zlatega polja in njegove zgodovine ljudje ne poznajo kdove kako, sem na vsak način hotel to prireditev imeti na Zlatem polju. Na sestanku so mi krajani obljubili vso podporo. Brezplačno so ponudili prostor, mize, klopi in tudi fizično pomoč.

KS Zlato polje povezuje sedem vasi. Največja vas je Zlato polje. Pred vojno je naša KS štela 350 duš. Med vojno, leta 1943, pa so iz šestih vasi vse ljudi izselili v Avstrijo in Nemčijo, hiše požgali in porušili. Od 350 ljudi jih je vojna vzela 100.

Na prvem sestanku, ki je bil v predavalnici nefrološke klinike v Ljubljani, smo bili prisotni: kompleten izvršilni odbor dializnega društva, prof. Drinovec, jaz in predstavnik SZDL iz Domžal tov. Pišek. Predlagan je bil pripravljalni odbor, v katerem so bili člani izvršilnega odbora dializnega društva, SZDL Domžale, 3 krajani iz Zlatega polja in jaz. Ker sem prireditev jaz predlagal, so za predsednika izvolili mene. Na tem sestanku smo določili datum prireditve, to je 10.9.1989 s pričetkom ob 10. uri. Prof. Drinovec je po moji razlagi, koliko je že pripravljeno, predlagal, da bi bilo to srečanje dializnih bolnikov iz cele Slovenije s svojci, prijatelji in delavci dializnega centra iz nefrološke klinike.

Tov. Pavle Podlipnik se je obvezal, da bo brezplačno zrihtal plakate. Glavna sestra Ljubica je prevzela oglas v dnevnem časopisju in radiu, obvestilo centrom, povabilo gostom. Tov.

Pavla Lužar je bila zadolžena, da bo vodila blagajno, v pomoč sem predlagal tov. Marinko Urbanija, predsednico KS Lukovica. Potem je bilo še več zadolžitvev in nalog, katerih se več ne spominjam. No, glavni del priprav pa sem prevzel jaz.

Kot sem že omenil, so bile priprave za izvedbo tega srečanja dolgotrajne in naporne. Potrebna sta bila dva meseca trdega dela ob redni dializi, da smo vse to skupaj spravili. Treba je bilo pridobiti dokumentacije za javno prireditev, napraviti cenike, jih potrditi na občini. Zbiranje dobitkov za srečolov, katerih je bilo preko tisoč. Največji je bil mlin za sadje, kovčki iz TOKA pa stenske ure itd. Pridobiti je bilo treba zagotovilo ansamblov, pevcev, harmonikarjev, Kopitarja, ki je prireditev vodil, pa humorista Toneta Fornezzija - Tofa. Zagotoviti zadostno količino hrane, pijače. Treba je bilo dobiti priznanja za nastopajoče in zaslužne, da bi prireditev uspela. Pa pripraviti prostor, postaviti paviljone za prodajanje pijače in hrane. Prireditev fizično zavarovati (organizirati varnostno-prometno službo in NZ). Organizirati brezplačen prevoz z avtobusom iz Ljubljane in nazaj. Za paciente, ki so prišli z lastnim avtomobilom, smo dali nalepke, da so se lahko pripeljali do prizorišča. Vsa dela so po vrstnem redu lepo tekla. Odbor se je večkrat sestel v Ljubljani, dvakrat pa smo se sestali tudi v Domžalah. Vse je bilo pripravljeno, toda lej ga vraga, dan pred prireditvijo je cel dan deževalo. Strah je bil velik. Kam z ljudmi in hrano? Nekaj plaht smo imeli v rezervi in tudi v šolo bi jih nekaj šlo, ker je bila prireditev predvidena ob šoli. Toda na srečo je bilo na dan prireditve sončno in toplo, tako da je prof. Drinovec, kateri je imel glavni govor, vmes malo za šalo malo zares rekel:

"Hribar ima tudi z onim tam zgoraj dobre zveze."

Prireditev je bila 10.9.1989 s pričetkom ob 10. uri. Pripravljalni odbor, pokrovitelj, Kopitar pa nastopajoči smo bili

na prizorišču že uro pred pričetkom. Naredili smo protokol, vrstni red nastopajočih in govornikov. Seveda so bile tu tudi druga službe, naprimer milica za usmerjanje prometa, natakarji, kuhinja, kavarna, kmečke žene, narodne noše itd.

Na prireditvi so nastopili pevski zbor Janko Kersnik iz Lukovice, stobljanski oktet iz Domžal, ansambli Nika Zajca iz Nožic, Danila Poljanška iz Srednje vasi v Tuhinju, Bratje Omahna iz Krtine, citrarka Tanja Zajc iz Vira, harmonikarji Milan Resnik iz Blagovice, Tone, Roman in Sonja Habjanič iz Prevoj. Povezoval je Boris Kopitar iz Ihana. Nastopil je tudi humorist Tone Fornezzi - Tof. Pozdravni govor sem imel jaz, Stane Hribar. Za pokrovitelja je govoril predsednik SZDL Maks Jeran, glavni govor pa je imel prof. dr. Jože Drinovec. Med govori je bila glasba in petje. Ko je bilo konec govorov, je predsednik dializnega društva Ljubljana tov. Logar podelil nastopajočim in zasluženim priznanja. Glasba in petje sta se nadaljevala, vmes je povezovalec Boris Kopitar povedal kako smešno, dvakrat pa je nastopil tudi Tof s svojimi štoski. Vse to je trajalo do 13. ure. Vmes so mladinci KS Zlato polje že prodajali srečke za srečolov. Ker je vsaka zadela, je šla prodaja srečk kot po maslu. V tem času so kmečke žene iz Črnega grabna v svojem paviljonu začele prodajati domače dobrine, kot so domač kruh, pecivo, krompir, domače žganje, med itd. Ves zaslužek so dale v blagajno društva. Do večera so skrbeli za dobro razpoloženje družina Habjanič, bratje Omahna in Niko Zajc, kateri je dal tudi ozvočenje. Glavno pa je prispevalo lepo sončno vreme in 1500 ljudi, od tega 200 dializnih bolnikov iz vseh krajev Slovenije. Pa gostje: prof. Drinovec, šef nefrološke klinike v Ljubljani, dr. Dinko Leskovšek, predsednik republiškega komiteja za zdravstvo in socialno varstvo, Stevo Suša, predsednik Zveze dializnih bolnikov in transplantirancev Jugoslavije iz Beograda, predsednik SOB Domžale Peter Primožič,

predsednik kulturne skupnosti Domžale Stane Habe itd. Vsi so bili nad prireditvijo zelo navdušeni. Vsi gostje, pacienti in njihovi simpatizerji so želeli, da se ob letu spet vidimo.

Ce omenim še malo, kaj se je na prireditvi dobilo za jesti in piti. Lovska družina Lukovica je poklonila srnjaka, iz katerega so člani turističnega društva skuhal v kotlu srnjakov golaž. Seveda je bil na razpolago tudi goveji golaž. Bile so tudi kranjske klobase in hrenovke v štručki. Farma prašičev iz Ihana je poklonila dva odojka, ki ju je pek v Lukovici brezplačno spekel. Bila je tudi zadostna količina čevapčičev. In nazadnje: Zavod za ribištvo nam je poklonil za več kot 100 porcij rib ameriške postrvi. Po ribiško so jih spekli ribiči. Dali so tudi dve večji ribi po 2 kg. Ena je šla za dobiček pri srečolovu, eno pa smo na dražbi prodali za 40 milijonov din. Poleg teh jedi je bil na voljo doma pečen kruh, katerega so spekle gospodinje iz Zlatega polja: Ančka Burja iz Brezovice, Ljudmila Šinkovec iz Zlatega polja, Marija Oražem in Alojzija Hribar iz Trnovc. Moko so dali Zito Ljubljana, Zito Vir in zasebni mlinar Kralj iz Radomelj, kvas in sol pa je dala trgovina Napredek iz Lukovice. Pili smo belo in rdeče vino, stil, radensko, vipi in jupi. Poleg tega še 2000 steklenic piva in vse to je šlo.

Kdo vse je sodeloval in zasluži pozornost in zahvalo? Ob že omenjenih ansamblih in nastopajočih še KS Zlato polje z vsemi krajanji; brez njih prireditev ne bi tako uspela. Hvala. KS in TD Lukovica, KS Prevoje, KS Vranja peč, KS Rafolče. Vse te krajevne skupnosti so veliko pomagale pri delu, zbiranju dobitkov in tudi finančno, saj je KS Prevoje iz svoje blagajne dala za platno pri vstopu na zlatopoljsko cesto, na katerem je bilo vabilo z napisom prireditve, 150.000 din. Plačala je tudi mlaj.

Tu moram omeniti tudi naše paciente in osebje iz dializnega centra v Ljubljani, ki so bili zelo prizadevni in se vključevali

v delo na prireditvi: Frane Pohlin, Anton Cevka, Janez Vodlan, Roman Hribar in sestra Stojana Vrhovec. Ti so imeli srečolovčez. Vse dobitke je bilo tręba oštevilčiti, narediti zapisnik in potem dobitke po številkah izdati - mnogo dela. Pa sestre Ljubica, Maja in Šefika, ki so se vključevale pri blagajnah, pri prodaji pijače in jedače. Pa sestra Bojana, ki je ves dan nosila torbo prve pomoči. Hvala bogu, da je ni rabila. Pa tehnik Jože Matjašec: prinesel je svojo sliko in jo dal za dobiček. Dobil jo je miličnik iz Domžal in jo dal na licitacijo, denar pa je šel v našo blagajno. Pacient Edo Starc nam je poklonil oljno sliko na platnu, svoje delo. Slika je bila izlicitirana za 150.000 din, denar je šel v blagajno društva. Tu je tudi naš društveni predsednik tov. Logar, ki se je ves dan ukvarjal z gosti. Pa tajnica dializnega društva in administratorki na dializi Rada Nikolič in Vanja Meglen, ki sta bili zmerom pripravljene natipkati ali razmnožiti vabila in prošnje; vse sem dobil, kar sem rabil.

Sem spadajo tudi Zavod SRS za ribištvo, ki nam je dal 100 rib, in ribiča Tomaž Novak in Jure Arvajs, ki sta pekla ribe. Ne smem pozabiti tudi Luke Surla, uslužbenca v kadetski šoli za miličnike v Tacnu, kateri je pripeljal šest kadetov 4. letnika za usmerjanje prometa in cestno varnost. KS Zlato polje je dalo štiri člane Narodne zaščite Staneta Hribarja ml., Staneta Oražma, Staneta Novaka in Poldeta Klopčiča, da so opazovali gibanje ljudi na prireditvi in pravočasno ukrepali.

Pohvalo zasluži tudi Franc Čapuder iz Praproč, predsednik gasilskega društva Lukovica, ki je bil ves dan na razpolago s kombijem. Iz Lukovice je pripeljal medico za kavarno, srnjakov golaž, ki ga je skuhal član turističnega društva Lukovica Franc Povšek. Pripeljal je ljudi za kavarno pa stole in pujske od peka. Hvala gasilskima društvoma Lukovice in Prevoj, ki sta posodili vse mize in klopi. In še enkrat peku Srečku Čemažarju za peko

pujskov. Pa aktivu kmečkih žena Lukovica-Zlato polje, posebno predsednici Zvonki Sunkolj za domače dobrote in lepo gesto. Pa DO Integral, obmestni potniški promet, kateri nam je brezplačno dal avtobus za prevoz pacientov iz Ljubljane v Zlato polje in nazaj. Pa institutu Jožef Štefan, ki je omogočil Pavlu Podlipniku brezplačno narediti plakate. Pa Pavli Lužar, naši pacientki, ki je s pomočjo Marinko Urbanija vodila glavno blagajno. V imenu KS Zlato polje bi se tu rad zahvalil tudi Štefanu Polajžarju za 10 kubikov gramoza, s katerim smo uredili dodatno parkirišče za avtobuse pred cerkvijo. Pa našemu župniku Andreju Steletu, ki je ta dan prestavil mašo z 10. na 8. uro, vabil ljudi na to srečanje in jim svetoval, naj pomagajo bolnikom-invalidom. Pohvalo zaslužijo tudi Ivan in Elza Hribar iz Radomelj ter Miha in Barbara iz Ihana, ki so bili v narodnih nošah. Pozornost in zahvalo zasluži tudi Mitja Barin iz Domžal, kateri je brezplačno naredil priznanja in z zlatimi črkami napisal imena in namen priznanja. Zahvalil bi se vsem darovalcem dobitkov. Tu je še Matjaž Brojan iz Domžal, kateri je prireditve posnel, dobil od nekaterih posameznikov izjave in vsemu temu namenil celo stran v Domžalskem občinskem poročevalcu. In nazadnje bi se rad zahvalil občinskemu sindikatu in kulturni skupnosti pa SZDL in Maksu Jeranu ter SOB Domžale in njenemu predsedniku Petru Primožiču. Vsi ti so nas moralno in finančno podprli.

Mogoče je še kdo zaslužen za uspeh prireditve. Naj mi ne zameri, če ga nisem imenoval, tudi njemu HVALA. Naj na koncu dodam še to: vesel sem, da se je moja zamisel uresničila in uspela. Sam delim mnenje mnogih, da nam je takih prireditev še treba. In če nam bo zdravje še služilo, se spet vidimo ob 20. obletnici dialize v Sloveniji jeseni 1990 in to še v večjem številu.

Vsem skupaj prisrčna hvala!

SINIČKA

N.N.

Komaj dan se posveti,

na balkon mi prileti

sinička drobna in vesela,

zapoje mi "CI-CI".

Sinička, kako vesela sem tvojega pozdrava,

v mojem bolnem srcu je toplo,

ti edina name nisi pozabila,

ko v zimi tebi je bilo težko.

Nasula sem ti peška in prosa,

vsa plaha v hišico zletela

in prijateljice klicala,

zrnje srečno zobala.

Sinička, moja drobna ptica,

zdaj že tretja je pomlad,

z žalostjo v srcu čakam,

ko bolezen me bo pokopala

in ti, sinička moja,

zastonj me boš klicala...

BRATJE IN SESTRE!

N.N.

Vsaki dan, pozno v noč

vrtijo se kolesa, skozi teče kri.

Kri, naša kri, roka mirno na postelji leži,

skozi teče kri, rdeča kri, da se živi.

Sami si kujemo svoje dni,

iz njih si črpamo moči.

Nekdo upa, se zasmeje v novi dan,

drugi skriva solze, je obupan vsaki dan.

Je sreča konca, ko okoli tebe

sestere stoje, vprašujejo in lepo ti govore.

Mlade, lepe, polne so življenja,

žive med nami in občutijo naša trpljenja.

Vsem bi morali se zahavaliti,

želeči zdravja, sreče v družini!

Mi se vrtimo, da še nekaj časa živimo.

Bratje in sestere, bodimo dobri med seboj.

Vrtijo se kolesa, skozi teče naša kri,

dokler srce se naše ne umiri.

Hans Habe

MREŽA

Roman Hansa Habeja "Mreža" je v nemščini izšel že leta 1969. Kmalu nato smo ga dobili tudi v slovenskem prevodu. Dolgo časa je bil na vrhu seznama uspešnic in še danes ga ponatiskujejo.

Zgodbo, ki se bere kakor napet kriminalni roman, pripoveduje osem "prič", vsaka s svojega stališča. Glavna junaka sta osemindesetletni pisatelj, ki zaradi kompleksov svoje mladosti postane večkratni seksualni morilec, čeprav si domišlja, da mori iz protesta proti "današnji mladini", in nekaj let starejši kriminalistični komisar. Preostalih šest prič so 31-letni časnikar, 23-letni fotoreporter, 54-letni založnik, 38-letni odvetnik, 26-letna call-girl in 59-letni mesar in prekajevalec. Vsem osebam je znal avtor vdihniti življenje; postavil jih je pred nas z vsemi njihovimi hibami in vrlinami, razkril njihove nagibe in njihovo intimno življenje, skratka napisal je roman, kakršnih je malo najti v sodobnem ustvarjanju in ki bralcu vznemirja misli in domišljijo še dolgo potem, ko je knjigo že prebral in odložil.

Knjigo je lani ponatisnila Založba Obzorja iz Maribora v popularni zbirki "Moj roman". Prevedel jo je Stanko Jarc.

Tu je natisnjeno prvo poglavje, v katerem poroča 31-letni časnikar Emilio Bossi.

Lahko bi ga obesil že v nedeljo, a nisem mu hotel pokvariti dneva Gospodovega.

Namesto k Morellijevi usmrtitvi sem se odpeljal k Vanettiju, nanajavljen.

Še nikoli nisem bil v njegovi hiši. Vanetti ima zasebne stike s svojimi reporterji za nalezljive. Deset korakov vstran od telesa. Njegova vila na Parioliju stoji na Olimpu. V velikem salonu visijo slike prednikov. Ne njegovih, jasno.

Bilo je še zgodaj, a Vanetti je že imel na sebi do vratu zapeto črno obleko. Kakor duhovnik v civilu. Trd bel ovratnik. Celuloid brez celibata, dostojanstvo na preži.

"Dobil sem morilca Herthe Enzian," sem rekel.

Malo je manjkalo, da ni padel z renesančnega stola. Morda je stol tudi baročen, vsekakor je neudoben.

"Kako ste ga našli?" je vprašal.

"Reporterska sreča," sem rekel.

Sreča je za Vanettija krepost, nesreča hudodelstvo. Reporterja, ki ima smolo, je treba pri priči odpustiti. Modrost z navodilom za uporabo.

Pravzaprav sem mu hotel reči samo: Imel sem srečo, in konec. Potem pa sem mu zadevo vendarle razložil. Moja sestra Fiorella, dvajset, je bila pred dvema tednoma na happeningu. Na Vii Cesare Beccaria so razdejali neko hišo. Namesto buldožerjem jo je lastnik prepustil hipijem. Fiorella je hipi, na moje stroške. Kot bi mignil, so demolirali hišo, happening pač. Tedaj se ji je približal starejši gospod, nakakšen pomlajen hipi. Ponudil se ji je, da jo bo s taksijem odpeljal domov. V avtomobilu jo je poskusil zadaviti, čeprav mu še niti ne ni rekla. Bilo je tudi precej neumno, zaradi šoferja. Naslednjega dne mi je vse skupaj povedala.

"No in?" je vprašal Vanetti.

"Fiorellin opis," sem rekel. Približno šestdeset, mršav, z naočniki, čelo misleca. Predvsem pa obrvi. Košate obrvi, popolnoma zraščene nad nosom. In zanikrna čepica za baseball iz dlake. Prav tako so mi v hiši, kjer je bila umorjena Hertha Enzian, opisali morilca. Fiorelli se je predstavil. Sprva sem bil nekoliko nezaupljiv, ker morilci nimajo navade, da bi se predstavljali s pravimi imeni. Bilo pa je pravo: Aurelio Morelli, pisatelj.

"Ne poznam," je rekel Vanetti. Kakor da bi poznal vse pisatelje. Bere samo tiste, ki jih tiska.

Hertha Enzian je povedala Contessi, da jo zalezuje neki "pesnik", starejši možakar. In pomočnik iz prodajalne čevljev na vogalu Vie Sicilie je pravil o "pravem gozdu nad očmi". Popolnoma nesmiseln umor, prav kakor poskus, da bi umoril Fiorello.

"Indicije," je rekel Vanetti.

Kaj pa drugega? Ni me bilo zraven, ko je bila zadavljena Enzianka. Lahko bi fotografiral Morellija in kazal njegovo sliko naokrog, a to bi spravilo policijo na noge. Nisem zato tu, da bi opravljal delo varuhov postave. Urejanje spolnega občevanja. Ti so se najprej zapodili za zvodniki. Kadar je umorjena kaka call-girl, so prepričani, da jo je zvodnik. Preveč zapletenih zločincev je in preveč primitivnih policajev. Zdaj vohljajo za nekim starim filmskim producentom. Ker je veliko starih producentov in malo starih zvodnikov.

"Seveda ga boste naznanili," je rekel Vanetti.

Zelo dobro je vedel, da nimam tako plemenitih namenov. Plemeniti nameni lahko počakajo do ponedeljka. Vanetti ni počasne pameti. Le načrt je hotel slišati iz mojih ust.

Imel je nrvstvene pomisleke. Sedel je pod sliko prednika in imel mačka že vnaprej.

Vanetti želi, da mu vse, kar je nemoralno, opravijo drugi.

Noče si mazati rok. A nemorala stane denar. "Lahko grem h katerikoli drugi reviji," sem rekel.

"Tega ne morete," je rekel.

Omenil sem svoj honorar, popolnoma nemoralen honorar. Za smolo ti izprašijo hlače, srečo naj plačajo. "In seveda delež od avtorskih pravic," sem rekel.

"In če ga medtem aretirajo?" je rekel Vanetti.

"Moja stvar," sem rekel. "Končno pa nikjer ni prepovedano kakemu pisatelju naročiti, naj napiše svoje memoare."

"Vi mu boste naročili," je rekel.

"Vi boste plačali," sem rekel. "Pri filmanju napraviva fifty-fifty." Vanettiju postavljati pogoje je bil zame erotičen užitek.

"Šestdeset-štirideset," je rekel. "Jaz nosim stroške."

"Brž ko bomo imeli rokopis, ga bomo naznanili," sem rekel.

"Vi ga boste naznanili," je rekel Vanetti. K Ponciju Pilatu je hodil v šolo.

"Če bo policija prezgodaj zaplenila memoare, ne bomo vedeli, kaj je v njih," sem rekel. "Presenečeni bomo."

"Ja, zelo," je rekel.

"Da je povezan z umorom, smo seveda zvedeli šele potem, ko nam je oddal rokopis," sem rekel.

"Razumljivo," je rekel Vanetti.

Še nekaj časa sva se pričkala o najini pogodbi. In o stroških. Vanetti zmeraj varčuje na napačnem koncu.

Pospremil me je vse do vrtnih vrat, kakor pater superior kakega samostanskega obiskovalca. V pisarni še izza svoje mize ne vstane. Ne vem, kaj je napravilo močnejši vtis nanj: da sem našel morilca ali da sem zahteval procente.

V ponedeljek, ob treh, sem se odpeljal k Morelliju. Deževalo je. Ujemalo se je z razpoloženjem. Nekoliko predobro, kakor v slabih reportažah, v katerih se vse ujema.

Morelli stanuje na robu mesta. V enem tistih velikanskih naselij, ki jih je zgradil duce. Videti so že tako stara kakor Pompeji. Plošča za zvonec iz marmorja, edino, kar je v hiši razkošno. Gizdavi nagrobniki v sicilijanskih vaseh. Dott. Aurelio Morelli. Resnično: doktor je. Kar je zelo uporabno, posebno če gre za morilca neke call-girl.

Celih štirinajst dni sem ga opazoval. Kljub temu sem bil presenečen. Rojen dne osmega avgusta 1909. Lev. Morebiti uporabno z astrološkega vidika. To sem ugotovil jaz. Cenim natančnost. Fiorella je menila, da jih ima šestdeset, a to je bilo zaradi happeninga. Vsakomur, ki je star več kot dvajset, jih pri happeningu naložijo najmanj šestdeset. Ni videti tak, da bi moral ubiti kako call-girl. Sestradena eleganca. Pri intelektualcih nikoli ne veš, ali so na poti v revščino ali iz nje. Siva senca, izrazit nos, naočniki brez okvira, kakor dva monokla. In obrvi zraščene druga v drugo, kakor da bi obraz pravil: Opravljeno.

"Emilio Bossi, od ilustrirane revije Quest'Ora," sem rekel.

"Ne berem revij," je rekel.

To je bilo idiotsko. Na mizici je ležalo najmanj šest Playbojev, antikvaričnih. Ženske prsi imajo večjo vrednost. Ta se že ne brani nobenih golih prsi.

Dve sobi. Dnevna opremljena z vrtnim pohištvom, v glavnem bambus. Celo ležalnik, progast, zeleno-belo-rdeč. Ležalnik v nacionalnih barvah. Ob steni velikanski akvarij s samimi drobnimi ribicami, ki hlatajo za vodo.

"Signor Morelli," sem rekel vljudno, "prihajam k vam, ker vem, da ste umorili Hertho Enzian."

"Nobene Herthe Enzian ne poznam," je rekel.

Že samo zaradi tega bi ga lahko obesili. Spominjam se morilca z vlakov. Ko so ga prijeli, je rekel: "Jaz nisem mogel biti, saj nisem imel voznega listka." Že osem tednov pišejo časopisi dan na

dan o Herthi Enzian. Enzianka je izrinila Vietnam s prvih strani. Kdor je nedolžen, reče: "Nikogar nisem ubil." Ne omeji se na določeno osebo. Mnogi so poznali Enzianko. Bila je telefonski imenik z nogami. Samo eden jo je umoril.

"Ne želim, da me nadlegujete," je rekel, nekoliko pozno.

"Nisem od policije," sem rekel. "Sem preoblečen božiček."

A z božičkom se ni mudilo. Najprej sem ga moral prepričati, da tiči v pasti.

Sem za iskrenost. Če je človek iskren, učinkuje laž kot resnica. To je dobra plat iskrenosti.

Začel sem s Fiorello, popolnoma iskreno. Zločinci so nesrečni, zato praznoverni. Če jim odpelje avtobus izpred nosa, jih je strah, da jih bo zaradi drobne smole doletela večja. Naj vidi, da je imel smolo.

Čim več podrobnosti ima laž, tem bolj je podobna resnici. "Prejšnjo sredo," sem rekel, "sem vas fotografiral pred Cinema Royale." V resnici je bil tam, ogledal si je Blow up. "Herthini sosedje so vas prepoznali. Morali bi si dati obriti obrvi."

Dal sem mu še druge prijazne nasvete. Na primer, da bi bil moral uporabiti gumijaste rokavice. "Priznam," sem rekel spravljivo, "komisija za umore je na napačni sledi. A dolžnost policistov je, da preverijo vsako prijavo. Treba mi je samo reči: Aurelio Morelli - in ogledali si bodo vaše prstne odtise. Niste bili previdni, to vam mora sovražnik že priznati. Možnost, da bi dva človeka imela enake prstne odtise, je štiriinšestdeset milijard proti ena. Kar lepo ste stisnili, dottore."

Skušal je skriti svoje roke, kakor otrok, ki se je umazal s tinto. Majhne roke, a precej žilave. s kmetov je, vsaj po materini strani. Njegova mati jih ima osemdeset. Ko bo prišel čas, jo bom intervjuval.

"Zakaj me ne prijavite?" je vprašal. "Če v neki že tako in

tako sodomitski družbi posameznik zanemarlja svoje državljanske dolžnosti..."

Kaj je sodomitsko, ne vem: mogoče pride od Sodome. Izražal se je izumetničeno in napihnjeno kakor mnogi pisatelji, ki se bojijo, da bi govorili drugače, kakor pišejo. Postajal sem nestrpen. "Ne poučujte me, kaj je moja državljanska dolžnost," sem rekel.

"Nimam denarja," je rekel.

"Nisem izsiljevalec, ampak božiček," sem rekel. "Za Quest'Oro boste napisali svoje spomine. Z vsemi podrobnostmi. Šel vam bom na roko."

Rekel je: "Ko bom svoje spomine spravil na papir, me boste naznanili."

"Bodite logični," sem rekel. "Če vas naznanimo, priznamo, da smo zanemarili svojo državljansko dolžnost. Lahko boste odleteli - kamor vas bo volja."

"Policije raznih dežel vendar sodelujejo," je rekel.

Čudil sem se, da je tako hitro priznal. Mogoče je mislil, da tako in tako nima česa izgubiti. Ali da bo kasneje vendarle lahko vse skupaj zanikal. Ali pa je bil eden tistih hudodelcev, ki že med umorom mislijo na priznanje.

"Vse dežele nimajo z Italijo pogodbe za izročanje zločincev," sem rekel. "In najprej vas morajo dobiti. Spremeniti si boste dali nos. Spomnite se nacističnih zločincev, ki jih nikoli niso našli."

To ga je pomirilo.

Kljub temu je rekel: "Ko boste natisnili moje memoare, si bodo na jasnem, da ste vedeli že prej."

"Kupili smo jih šele tedaj, ko ste bili vi že čez hribe in doline."

"Sosedje bodo stopili na policijo," je rekel. "Zvedelo se bo,

da ste me fotografirali."

"To je urejeno," sem rekel. "Draga naložba ste."

Stal je ob oknu in gledal ven. Pomislil sem: To je najbolj žalostni morilec, kar sem jih kdaj srečal. Ni bil videti ne brutalen ne bolan. Prej kak profesor anatomije, ki raje secira žive. Ošabnost intelektualca preživi vse, tudi umorjeno call-girl. Bilo je, kakor da šteje dežne kaplje. Motil sem se. Obrnil se je in rekel:

"Trideset milijonov."

Ne vem, zakaj sem varčeval z Vanettijevim denarjem, a rekel sem: "Dvajset milijonov in stroške. Morate na deželo, kjer boste lahko v miru delali. Po Rimu se potika preveč policajev."

"Kaj bo z mojim nosom?" je rekel.

"To spada k stroškom," sem rekel.

"Brez mojega imena so memoari brez vrednosti," je rekel. "Anonimne zgodbe so v celoti izmišljene in bralci to vedo."

To je bilo nesramno, a kolegialno. Komaj napiše kdo svoje spomine, se že čuti kolega.

"Vašega imena ne bomo objavili," sem rekel. "Podcenjujete publiko. Ta ne potrebuje imen. Ima nezmotljiv instinkt za resnico." Vanettijev citat. "Da je Aurelio Morelli morilec, zanima kvečjemu dnevnike. Naši bralci se hočejo česa naučiti. Vedeti morajo, zakaj ste umorili Enzianko. Iz strasti? Iz golega veselja? Ali ste, na primer, nori?"

"Samo morilci so normalni," je rekel.

"Čim več psihologije, tem bolje," sem rekel. "Quest'Ora, revija na nivoju. Najbrž ste sovražili svojo mater."

"Svojo mater ljubim," je rekel.

"Nič ne de," sem rekel. "Bralci hočejo vedeti, kakšen človek ste. Kako ste spoznali Enzianko. Kakšna ženska je bila. Sprašujejo se, kako da Christa Sonntag, sosedka, ni ničesar

slišala. Ne varčujte s podrobnostmi. Kar ni za otroška ušesa, še zmeraj lahko črtamo."

"V mojem rokopisu ne boste ničesar spreminjali," je rekel. "Še Feltrinelli si ne bi drznil črtati niti ene moje vrstice."

S tem je pokazal, da je pisatelj. Nobeden noče črtati, vsak črta. Devištvo ne traja dlje kot do tiskarskega stroja.

"Računamo na petnajst nadaljevanj po okroglo osemnajst strani," sem rekel. "Umoru lahko mirne duše posvetite štiri nadaljevanja. Trideset vrstic po trideset znakov na vsaki strani. Plačujemo vas kakor Hemingwaya."

"Pišem na roko," je rekel užaljeno.

Stal je ob akvariju in gledal svoje ribe tako ljubeče, kakor da bi bil stari knez iz Monaca.

"Akvarij vzamem s seboj," je rekel.

Zakaj ne? Od kdaj potujejo morilci z akvarijem? "Morilec potuje z ribami" bo čeden podnaslov.

"Vašega umazanega sloga ne bom nikoli zadel," je rekel. "Moja disertacija se je ukvarjala z ostrakizmom."

"Ostrakizem gor, ostrakizem dol," sem rekel. "Napišite kar vam šine v glavo."

Tisto z umazanim slogom se mi je zdelo prav laskavo. Moral je brati moje reportaže. Jaz nisem prebral nič njegovega. Zmeraj je lahko gledati zviška na pisatelja, ki ga nisi bral.

"Kdaj dobim dvajset milijonov?" je vprašal. Videti je bil pohlepen.

"V treh enakih obrokih," sem rekel.

"Vozovnico in stroške," je rekel.

"In nos," sem rekel velikopotezno.

Bila sva zmenjena.

"Akvarij vzamem s seboj," je ponovil.

Ribice so se veselile. Videti je bilo, da so mu zelo vdane.

Dializni glasnik

številka 21

Ljubljana, avgusta 1990

Izdaja in ureja

Društvo ledvičnih bolnikov Ljubljana

Uredniški odbor:

dr. Jože Drinovec, Stanko Jarc, Jože Škrlj, Zmaga Žuntar

Urednik: Stanko Jarc

Razmnožil v 600 izvodih Jože Ajdovec